

Sygn. akt I C 452/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 lipca 2018 r.

Sąd Rejonowy w Słupsku I Wydział Cywilny

w składzie następującym :

Przewodnicząca: SSR Joanna Kończyk

Protokolant: starszy sekretarz sądowy A. J.

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 12 lipca 2018 r. w S. sprawy

z powództwa (...) S.A. z siedzibą w B.

przeciwko B. W.

o zapłatę

I. utrzymuje wyrok zaoczny Sądu Rejonowego w Słupsku z dnia 4 lipca 2017 r. sygn. akt I C 452/17 w części zasądzonej od pozwanej B. W. na rzecz powoda (...) S.A. z siedzibą w B. kwotę 1294,91 zł (tysiąc dwieście dziewięćdziesiąt cztery złote i 91/100) wraz z odsetkami umownymi za opóźnienie nie przekraczającymi wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie od dnia 14 stycznia 2017 r. do dnia zapłaty, a w pozostałym zakresie wyrok ten uchyla i powództwo oddala,

II. zasądza od powoda (...) S.A. z siedzibą w B. na rzecz pozwanej B. W. kwotę 1238,70 zł (tysiąc dwieście trzydzieści osiem złotych i 70/100) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt I C 452/17

UZASADNIENIE

Powód (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w B. wniósł o zasądzenie od pozwanej B. W. kwoty 8813,84 zł wraz z odsetkami umownymi za opóźnienie w wysokości dwukrotności wysokości odsetek ustawowych za okres od 14.01.2017r. do dnia zapłaty. Podstawą roszczenia był weksel własny wystawiony przez pozwanego na kwotę 9261,84 zł. W uzasadnieniu powód wskazywał, iż wezwał w dniu 14.12.2016r. pozwanego do wykupu weksla, pozwany wpłacił na konto powoda kwotę 448 zł, jednak zaprzestał spłacania reszty roszczeń. Pozwany podpisując własnoręcznie kalendarz spłat raty znał doskonale wysokość zobowiązania i termin spłaty.

Pozwana B. W. nie złożyła odpowiedzi na pozew ani nie stawiła się na rozprawie w dniu 04.07.2017 r.

Wyrokiem zaocznym z dnia 04.07.2017 r. Sąd Rejonowy w Słupsku orzekł zgodnie z żądaniem pozwu i nadał wyrokowi rygor natychmiastowej wykonalności.

Pozwana B. W., reprezentowana przez pełnomocnika w adwokata, złożyła sprzeciw od w/w wyroku zaocznego, wnosząc o uchylenie wyroku zaocznego i oddalenie powództwa oraz zasądzenie na rzecz pozwanej zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Pełnomocnik pozwanej podniósł zarzut nieudowodnienia roszczenia co do zasady, jak i wysokości, braku wykonania w całości umowy pożyczki oraz braku istnienia zobowiązania wobec jego spełnienia, braku wymagalności roszczenia dochodzonego pozwem z uwagi na brak doręczenia pozwanej oświadczenia o wypowiedzeniu umowy pożyczki nr (...) z dnia 22.02.2016 r., przedwcześnie

roszczenia -niezgodnego z deklaracją wekslową wypełnienia weksla z uwagi na wypełnienie weksla przed skutecznym wypowiedzeniem pozwanej umowy pożyczki z 22.02.2016 r. oraz sprzecznie z treścią deklaracji wekslowej z uwagi na brak uprzedniego wezwania pozwanej do zapłaty ewentualnych zaległości w terminie 7 dni, stosowania przez pożyczkodawcę w treści umowy będącej źródłem zobowiązania klauzul niedozwolonych w rozumieniu przepisu art. 3851 k.c., skutkujących ich bezskutecznością i nieważnością. W uzasadnieniu pełnomocnik pozwanej wskazał, że kwestionuje ona istnienie roszczenia. Pozwana zakwestionowała w pierwszej kolejności fakt, że umowa pożyczki z dnia 22.02.2016 r. została skutecznie zawarta. Umowa ta została podpisana przez P. S., a brak jest dowodu, by wymieniona osoba w dacie zawierania umowy pożyczki była upoważniona do działania w imieniu i na rzecz powódki. Do dnia złożenia pozwu, jak również do dnia złożenia niniejszego pisma powódka powyższej umowy nie potwierdziła. Niezależnie od tego pozwana podniosła, że zobowiązanie z przedmiotowej pożyczki nie istnieje, bowiem zobowiązanie wygasło wobec jego spłaty. Pozwana dokonała spłaty rat pożyczki zgodnie z harmonogramem na łączną wysokość 2688 zł. Powódka została zatem częściowo zaspokojona co do kwoty kapitału. Gdyby Sąd uznał ten zarzut za niezasadny, pełnomocnik pozwanej podniósł, że umowa pożyczki nie została pozwanej skutecznie wypowiedziana. Pozwana zaprzeczyła, by kiedykolwiek otrzymała wypowiedzenie umowy pożyczki i została wezwana do zapłaty przed wypełnieniem weksla. Powództwo jest przedwczesne z uwagi na wypełnienie weksla pozwanej przed skutecznym wypowiedzeniem jej umowy pożyczki oraz sprzecznie z treścią deklaracji wekslowej. Nadto pozwana podnosi, że pożyczkodawca w treści umowy pożyczki zastosował klauzule niedozwolone w rozumieniu przepisu art. 3851 k.c. Powód określił, że na całkowity koszt pożyczki składają się: całkowita kwota pożyczki w wysokości 4000 zł, koszt ubezpieczenia w wysokości 5745 zł, opłata przygotowawcza w wysokości 591 zł, wynagrodzenie umowne w wysokości 416 zł, zaś całkowita kwota do zapłaty z tytułu udzielonej pożyczki wynosi 10752 zł. Powyższe zaś oznacza, że koszt udzielonej pożyczki poza wskazanym w umowie jej kapitałem miał wynieść prawie 170% wartości udzielonej pożyczki. W związku z tym pełnomocnik pozwanej wniósł o zobowiązanie powoda do przedłożenia dowodu uiszczenia składki ubezpieczeniowej na rzecz (...) S.A.

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 22.02.2016 r. B. W. zawarła z (...) Spółką Akcyjną z siedzibą w B. umowę pożyczki nr (...). Całkowita kwota pożyczki, zgodnie z art. 5 pkt 7 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim wynosiła 4.000 zł. Strony postanowiły, że kwota udzielonej pożyczki oznaczała sumę całkowitej kwoty pożyczki, kosztów opłaty przygotowawczej i kosztów ubezpieczenia, w wysokości 10.336 zł. Za udzielenie pożyczki pożyczkobiorca zobowiązał się zapłacić pożyczkodawcy wynagrodzenie w kwocie 416 zł, wynikające z Rocznej Stopy Oprocentowania (...) wynoszącej 9,99%. Pożyczkobiorca zobowiązany był ponieść koszty opłaty przygotowawczej w kwocie 591 zł oraz koszt ubezpieczenia w kwocie 5.745 zł. Opłaty te zostały potrącone z kwoty udzielonej pożyczki. Całkowity koszt pożyczki został określony na kwotę 6.752 zł, zaś całkowita kwota do zapłaty na kwotę 10.752 zł. Przekazanie środków w wysokości 4.000 zł na rzecz pożyczkobiorcy miało nastąpić w terminie 14 dni roboczych od dnia doręczenia przez pożyczkobiorcę pożyczkodawcy kompletu dokumentów i zatwierdzenia przez pożyczkodawcę kwoty do wypłaty. Pozwana zobowiązała się do spłaty pożyczki w 24 ratach po 448 zł każda.

dowód: umowa pożyczki z dnia 22.02.2016r. wraz z załącznikami k. 70-77

Jako zabezpieczenie wykonania umowy w pkt 5.1 i 5.2 zastrzeżono, że pożyczkobiorca zobowiązuje się wystawić i przekazać pożyczkodawcy jeden własny weksel in blanco „nie na zlecenie”, a nadto wyraża zgodę na objęcie go ochroną ubezpieczeniową. Pożyczkobiorca zobowiązał się przy tym do pokrycia kosztów ubezpieczenia składki ubezpieczeniowej, która miała zostać opłacona jednorazowo po zawarciu i wypłaceniu kwoty pożyczki. Pożyczkodawca został wskazany jako jedyny uposażony do otrzymania świadczenia określonego w Szczegółowych Warunkach (...) ((...)) w przypadku śmierci uposażonego. Zgodnie z § 5 ust. 4 (...) warunkiem rozpoczęcia odpowiedzialności było opłacenie składki w wysokości i terminie wynikającym z umowy ubezpieczenia.

dowód: umowa pożyczki z dnia 22.02.2016r. wraz z załącznikami k. 70-77

W warunkach wypowiedzenia umowy pożyczki ustalono, że jeżeli pożyczkobiorca nie zapłaci w terminach określonych w umowie pełnych rat pożyczki za co najmniej dwa okresy płatności, pożyczkodawca może wypowiedzieć umowę z zachowaniem trzydziestodniowego terminu i wypełnić weksel po uprzednim wezwaniu pożyczkobiorcy do zapłaty zaległych rat w terminie 7 dni od otrzymania wezwania (pkt 9.1). Pożyczkodawca w pkt 9.2 umowy zastrzegł, że w przypadku wypowiedzenia umowy miał prawo na wekslu in blanco wpisać datę i miejsce zapłaty oraz kwotę nie przekraczającą kwoty należnej pożyczkodawcy do zapłaty z tytułu pozostałej niespłaconej części pożyczki, wynagrodzenia oraz naliczyć i wpisać: a) dla całkowitej kwoty pożyczki maksymalną wysokość odsetek umownych na poziomie odsetek maksymalnych określonych w art. 359 § 21 k.c. z dnia zawarcia umowy, tj. 10% w stosunku rocznym, b) kwotę w wysokości do 20 % pozostałej do zapłaty całkowitej kwoty do zapłaty tytułem poniesionych kosztów windykacji, nie więcej jednak niż faktycznie poniesione przez pożyczkodawcę koszty windykacji, c) kwotę wynikającą z tabeli opłat zawartej w pkt. 16.4 umowy.

dowód: umowa pożyczki z dnia 22.02.2016r. wraz z załącznikami k. 70-77

Na zabezpieczenie zwrotu udzielonej pożyczki objętej umową nr (...) z dnia 22.02.2016 r. w kwocie 10.752 zł oraz wykonania innych zobowiązań wynikających z tej umowy B. W. przekazała do dyspozycji (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w B. weksel in blanco. B. W. upoważniła (...) Spółkę Akcyjną z siedzibą w B. do wypełnienia weksla, a w szczególności wpisania domicyliatu i wypełnienia weksla na sumę odpowiadającą jej zadłużeniu, łącznie z kosztami sądowymi. Warunkiem uprawniającym pożyczkodawcę do wypełnienia weksla był m.in. brak zapłaty w terminach określonych w umowie pełnych rat pożyczki za co najmniej dwa okresy płatności, skutkujący wypowiedzeniem umowy z zachowaniem terminu trzydziestodniowego, po uprzednim wezwaniu do zapłaty zaległych rat w terminie 7 dni od otrzymania wezwania.

dowód: deklaracja wekslowa wystawcy weksla k. 78

Pismem z dnia 28.11.2016 r., doręczonym w dniu 06.12.2016 r., (...) S.A. w B. wezwała B. W. do zapłaty zaległych rat pożyczki wymagalnych w dniu 27.10.2016 r. i 27.11.2016 r. w kwocie 896 zł w terminie 7 dni pod rygorem wypowiedzenia umowy pożyczki.

dowód: ostateczne wezwanie do zapłaty z dnia 28.11.2016 k.81, dowód nadania k. 82-84, wydruk z portalu Poczty Polskiej – Śledzenie przesyłek k. 85 .

Dnia 14.12.2016r. (...) S.A. w B. złożyła na piśmie oświadczenie o wypowiedzeniu umowy pożyczki nr (...) z zachowaniem terminu trzydziestu dni, wzywając B. W. do zapłaty kwoty 9.261,84 zł. Na kwotę powyższą składała się kwota 7.616 zł niespłaconej pożyczki, kwota 13,91 zł obliczona na podstawie pkt. 9.2 a), kwota 1.523,20 zł obliczona na podstawie pkt. 9.2 b), kwota 90 zł obliczona na podstawie pkt. 9.2 c), kwota 18,73 zł umownych odsetek dziennych obliczonych na podstawie pkt 11.1 postanowień umowy. Jednocześnie spółka poinformowała B. W., że wystawiony weksel in blanco został wypełniony i w przypadku braku zapłaty zobowiązania w ciągu 30 dni sprawa zostanie skierowana na drogę sądową. Pismo to zostało doręczone w dniu 21.12.2016 r.

dowód: wypowiedzenie umowy pożyczki z dnia 14.12.2016 k. 86, dowód nadania k. 87-88 d wydruk z portalu Poczty Polskiej – Śledzenie przesyłek k. 89

(...) S.A. w B. wypełniła weksel in blanco podpisany przez B. W., na kwotę 9.261,84 zł, oznaczając termin płatności na dzień 13.01.2017r.

dowód: weksel własny kk. 7.

B. W. tytułem spłaty pożyczki wynikającej z umowy z dnia 22.02.2016 r. nr (...) - (...) dokonała zapłaty na rzecz powoda łącznie kwoty 3684 zł, w tym po wytoczeniu powództwa w niniejszej sprawie kwoty 100 zł.

okoliczność przyznana -pismo procesowe pełnomocnika powoda k. 124

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w części.

W pierwszej kolejności należało zwrócić uwagę, iż powód dochodził swoich roszczeń na podstawie wypełnionego weksla własnego in blanco. Bezspornym w niniejszej sprawie był fakt, iż weksel ten miał charakter gwarancyjny, zabezpieczał bowiem roszczenie wynikające z umowy pożyczki gotówkowej nr (...) - (...) z dnia 22.02.2016r. Powód przyznał również, iż pozwana wpłaciła na poczet zaciągniętego zobowiązania łącznie kwotę 3684 zł, którą powód zaliczył, zgodnie z postanowieniami w/w umowy pożyczki, w pierwszej kolejności na poczet kapitału.

Pozwana zakwestionowała rozmiar zobowiązania wekslowego. Wskazywała w pierwszej kolejności, że umowa pożyczki nie została zawarta przez osobę uprawnioną do reprezentacji powoda, a powód nie potwierdził tej czynności. Pozwana wskazywała również, że spłaciła kwotę pożyczki wynikającą z zawartej umowy. W zakresie natomiast pozostałych składników sumy wpisanej na blankiecie wekslowym, brak było podstaw do ich dochodzenia od pozwanej, gdyż zapisy umowy, z których wynikały, w ocenie pozwanej stanowiły niedozwolone klauzule umowne w rozumieniu art. 3851 § 1 k.c. Ponadto pozwana kwestionowała okoliczności faktyczne uzasadniające żądanie w zakresie sumy wekslowej, w szczególności podnosząc, że nie została skutecznie poinformowana przez powoda o zamiarze wypełnienia weksla.

W tym miejscu przypomnienia wymagało, że do powstania zobowiązania wekslowego koniecznym jest wystawienie dokumentu odpowiadającego przewidzianym w ustawie wymaganiom formalnym, które w przypadku weksla własnego określone zostały w art. 101 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. Prawo wekslowe (Dz.U. z 2016r., poz. 160 t.j.). Daleko posunięty rygorizm formalny w zakresie zobowiązań wekslowych usprawiedliwiony jest tym, iż samo podpisanie weksla rodzi zobowiązanie wystawcy, i to bez względu na przyczynę jego wystawienia. Zobowiązanie to ma bowiem charakter samodzielny i abstrakcyjny. Abstrakcyjność zobowiązania wekslowego polega na tym, iż jest ono niezależne od podstawy prawnej, która spowodowała jego zaciągnięcie. Nieprawidłowość lub brak przyczyny prawnej nie ma więc wpływu na ważność zobowiązań wekslowych. Natomiast samodzielność zobowiązania wekslowego oznacza z jednej strony niezależność poszczególnych zobowiązań wekslowych, z drugiej zaś bezwarunkowy charakter zobowiązania danej osoby. Na podstawie samego weksla wierzyciel może zatem domagać się od dłużnika zapłaty oznaczonej sumy pieniężnej.

Weksel własny, zgodnie z art. 103 w zw. z art. 10 prawa wekslowego, może zostać wystawiony jako tak zwany weksel in blanco, który w literaturze definiowany jest między innymi jako niecałkowicie wypełniony dokument wekslowy, podpisany przez wystawcę z zamiarem zobowiązania się wekslowo, mogący po wypełnieniu stać się wekslem zupełnym. Źródłem zobowiązania wekslowego jest w takim przypadku umowa, która ma na celu powstanie zobowiązania wekslowego w przyszłości. Zobowiązanie powstaje bowiem po uzupełnieniu dokumentu przez upoważnioną osobę o elementy niezbędne do uznania dokumentu za weksel własny. Dostrzec przy tym należy, iż czynności prawne, z których wynikają zobowiązania wekslowe, same nie określają celu gospodarczego lub społecznego tego rodzaju przysporzenia. Cel ten określa dopiero wyraźna lub dorozumiana umowa leżąca u podstaw zaciągnięcia zobowiązania wekslowego, wskazująca tzw. stosunek podstawowy dla tego zobowiązania. Umowę tę stanowi w szczególności deklaracja wekslowa, w której strony określają warunki, od których spełnienia uzależnione jest uzupełnienie weksla in blanco. Weksle własne in blanco są w praktyce często stosowaną formą zabezpieczenia roszczeń, przy czym taki sposób zabezpieczenia dopuszczalny jest także w umowach o kredyt konsumencki, przy czym za umowę taką – zgodnie z art. 2 ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim (t.j. Dz. U. z 2017r, poz. 459 ze zm.) – uważa się również umowę pożyczki.

Zgodnie jednak z art. 41 ust. 1 tej ustawy, weksel lub czek konsumenta wręczony kredytodawcy w celu spełnienia lub zabezpieczenia świadczenia wynikającego z umowy o kredyt konsumencki, powinien zawierać klauzulę „nie na zlecenie” lub inną równoznaczną. Konieczność opatrzenia weksla in blanco stosowanego w umowach o kredyt konsumencki klauzulą „nie na zlecenie” lub klauzulą równoznaczną wynika z tego, iż w przypadku oparcia roszczenia pozwu przez pożyczkodawcę o stosunek wekslowy w wyniku wypełnienia weksla gwarancyjnego, istnieje

dla pożyczkobiorcy możliwość podniesienia zarzutu nieprawidłowego wypełnienia weksla i w istocie przeniesienia sporu o roszczenie z weksla na grunt stosunku podstawowego, którego weksel in blanco był zabezpieczeniem. Zgodnie bowiem z art. 10 prawa wekslowego, jeżeli weksel, niezupełny w chwili wystawienia, uzupełniony został niezgodnie z zawartym porozumieniem, nie można wobec posiadacza zasłaniać się zarzutem, że nie zastosowano się do tego porozumienia, chyba że posiadacz nabył weksel w złej wierze albo przy nabyciu dopuścił się rażącego niedbalstwa. W stosunku między wystawcą a remitentem samodzielność zobowiązania wekslowego ulega zatem osłabieniu. Jeżeli zobowiązanie wekslowe jest ważne, wystawca może, w braku skutecznych zarzutów wekslowych (formalnych), podnieść zarzuty oparte na stosunku podstawowym i na ich podstawie podważać zarówno istnienie, jak i rozmiar zobowiązania wekslowego ze względu na jego związek ze stosunkiem podstawowym. Spór przenosi się wówczas na płaszczyznę stosunku prawa cywilnego, który w związku z zarzutami wystawcy podlega badaniu przez Sąd rozpoznający sprawę. W takim zaś przypadku dla przyjęcia ważności i istnienia zobowiązania wekslowego z weksla in blanco, trzeba przyjąć obowiązek istnienia ważnego zobowiązania podstawowego (patrz przykładowo wyroki Sądu Najwyższego z dnia 24 listopada 2010 roku, sygn. akt II CSK 296/10 oraz z dnia 26 września 2013 roku, II CSK 719/12).

Przedłożony w niniejszej sprawie przez powoda wypełniony weksel in blanco wystawiony w dniu 20.02.2016r. w B. na kwotę 9261,84 zł niewątpliwie spełniał wszelkie wymogi formalne wynikające z prawa wekslowego. Ponadto zawierał również w swojej treści wymaganą powołanymi powyżej przepisami ustawy o kredycie konsumenckim klauzulę „nie na zlecenie”. Był to przy tym dowód konieczny, a zarazem wystarczający, do dochodzenia powództwa, bez konieczności powoływania się na dalsze dokumenty, które usprawiedliwiałyby jego wystawienie.

Mając jednakże na uwadze, że powód był remitentem weksla, pozwana mogła skutecznie kwestionować zobowiązanie wekslowe, odwołując się do stosunku cywilnego, będącego podstawą jego wystawienia, to jest umowy pożyczki gotówkowej nr (...) - (...) z dnia 22.02.2016r. Podniesienie przez pozwaną zarzutów wynikających ze stosunku podstawowego przeniosło spór z płaszczyzny stosunku wekslowego na płaszczyznę stosunku prawa cywilnego. Obligowało to zatem Sąd do przeprowadzenia stosownych ustaleń w tym zakresie, to jest zbadania i rozstrzygnięcia, czy i w jakim zakresie podniesione przez dłużnika zarzuty, oparte na stosunku cywilnoprawnym (art. 16 pr. wekslowego) lub na zawartym przez strony porozumieniu co do uzupełnienia weksla wystawionego in blanco (art. 10 pr. wekslowego) czyniły roszczenie wekslowe powoda bezzasadnym. Należy przy tym podzielić pogląd, iż w sytuacji wystawienia weksla in blanco w postaci tzw. weksla gwarancyjnego, który stanowi upoważnienie dla wierzyciela do wypełnienia tekstu weksla zgodnie z umową i wynikiem obrachunku, ciężar dowodu, że tym warunkom nie stało się zadość spada na dłużnika (wyrok SN z 24 lutego 1928 r., Przegląd Sądowy 1928 r., poz. 544, wyrok z 2 maja 1929 r. OSP 1929, nr 8, poz. 511, wyrok SN z 18 listopada 1999 r. I CKN 215/98). To zatem na pozwanej spoczywał ciężar wykazania okoliczności, które niweczyć mogą roszczenie powoda oparte na zobowiązaniu wekslowym. Pozwana w szczególności nie wykazała, by zobowiązanie wygasło z uwagi na całkowitą spłatę pożyczki. Pozwana nie udowodniła, by dokonała na rzecz powoda spłaty w większym rozmiarze niż przyznana przez powoda, tj. do kwoty 3684 zł.

W rozpoznawanej sprawie zobowiązanie wekslowe wynikało z łączącej strony umowy pożyczki regulowanej przepisami kodeksu cywilnego. Zgodnie z art. 720 § 1 k.c. przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego pożyczkę określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości. W odniesieniu do umowy pożyczki z udziałem konsumenta jako pożyczkobiorcy dodatkowe regulacje dotyczące tego stosunku prawnego przewiduje ustawa z dnia 12 maja 2011r. o kredycie konsumenckim (j.t. Dz.U.2018.993). W niniejszej sprawie miały zastosowanie przepisy tej ustawy w brzmieniu obowiązującym na dzień zawarcia umowy, tj. 22.02.2016 r., a zatem przed wprowadzeniem przepisów dotyczących maksymalnych pozaodsetkowych kosztów zawarcia umowy pożyczki.

Niezasadne okazały się zarzuty pozwanej co do bezskuteczności zawieszonyj umowy pożyczki. Pełnomocnik powoda przedłożył dowody z dokumentów w formie dokumentowej, z których wynikało, że zawierający z pozwaną, w imieniu powoda, P. S., był upoważniony do dokonania tej czynności. Nadto, zdaniem Sądu powód wykazał, że wezwanie do zapłaty uprzedzające czynność wypowiedzenia umowy pożyczki, jak również oświadczenie o wypowiedzeniu pozwanej umowy pożyczki zostały pozwanej złożone w taki sposób, by mogła zapoznać się z ich treścią. (art. 61 k.c.)W

rozumieniu art. 61 § 1 k.c. możliwość zapoznania się z treścią oświadczenia przez adresata nie może być utożsamiana z rzeczywistym zapoznaniem się przez niego z tym oświadczeniem, co oznacza, że skuteczne złożenie oświadczenia woli następuje także w sytuacji, w której co prawda adresat oświadczenia woli nie zna jego treści, ale miał realną możliwość zapoznania się z nią, gdyż doszła ona do niego w taki sposób, że mógł się z nią zapoznać. Na składającym oświadczenie woli spoczywa zatem ciężar dowodu, że doszło ono do adresata w sposób umożliwiający mu - według zasad doświadczenia życiowego - zapoznanie się z jego treścią (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 08.09.2016 r., II CKS 750/15, Lex nr 2182659).

Pełnomocnik powoda przedstawił dowody nadania pism obejmujących oświadczenia woli pożyczkodawcy listami poleconymi, adresowanymi do pozwanej oraz wydruki ze strony internetowej Poczty Polskiej, z których wynika, że listy te zostały doręczone. Oczywistym jest zatem, że pracownik poczty mógł je wydać tylko pozwanej albo osobie uprawnionej przez nią do odbioru przesyłki.

Pozwana zarzuciła, że weksel został wypełniony nieprawidłowo, gdyż powód zastosował w treści umowy pożyczki niedozwolone klauzule umowne zastrzegające na jego rzecz nienależne, rażąco wygórowane kwoty z tytułu dodatkowych świadczeń, które składały się na łączną kwotę pożyczki, w szczególności koszty ubezpieczenia i opłat przygotowawczych, a w konsekwencji kwotę dochodzoną na podstawie wystawionego przez pozwaną weksla in blanco. W związku z tym, iż zapisy te nie były indywidualnie uzgadniane z pozwaną, a także naruszały w sposób rażący interesy pozwanej jako konsumenta oraz dobre obyczaje, nie miały w jej ocenie, charakteru wiążącego.

Oceniając zarzuty pozwanego Sąd zważył w pierwszej kolejności, że zgodnie z treścią art. 3851 § 1 k.c. postanowienia umowy niezgodnione indywidualnie z konsumentem nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy. Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

Za sprzeczne z dobrymi obyczajami uznaje się postanowienia wykorzystujące niewiedzę stron, naiwność, nieuczciwe, nierzetelne, odbiegające od przyjętych standardów postępowania. Rażące naruszenie interesów konsumenta zachodzi natomiast w sytuacji, w której rażąco została naruszona równowaga interesów stron umowy, przez to, że jedna z nich wykorzystwała swoją przewagę. Oznacza ono rażącą dysproporcję praw i obowiązków konsumenta na jego niekorzyść. Niezgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta. Wymienione w treści art. 3853 k.c. niedozwolone postanowienia umowne mają wyłącznie charakter przykładowy, stanowiąc swoistą regułę interpretacyjną ułatwiającą stosowanie art. 3851 k.c. Z uwagi na materialnoprawny wymiar powyższych przepisów, Sąd powinien z urzędu uwzględnić abuzywność klauzuli umownej.

Niewątpliwie pozwana, zawierając umowę pożyczki z dnia 22.02.2016r., działała jako konsument w rozumieniu art. 221 k.c. Zawarła ją z przedsiębiorcą i czynność ta nie miała żadnego związku z jego działalnością gospodarczą lub zawodową. Ponadto umowa pożyczki została zawarta przez strony w ramach standardowo stosowanych przez powoda formularzy oraz ogólnych warunków umów, które pozwany zaakceptował, nie mając wpływu i możliwości negocjowania jej szczegółowych warunków.

Wskazać należy, że prowizja za udzielenie pożyczki stanowi świadczenie główne, bowiem umowa pożyczki jest umową odpłatną. W odniesieniu do opłaty przygotowawczej Sąd doszedł do przekonania, iż jej wysokość nie pozostaje w rażącej dysproporcji w stosunku do kwoty udzielonej pożyczki. Opłata przygotowawcza ze swej istoty ma charakter ryczałtowy i uwzględnia rodzaj wykonywanej przez powoda działalności gospodarczej. Jest to środek rekompensujący wydatki ponoszone przez przedsiębiorcę w związku z działalnością finansową. Trudno byłoby, aby powód prowadzący działalność gospodarczą na terenie całego kraju był w stanie szczegółowo wykazać, jakie dokładnie koszty ponosi w związku ze swoją działalnością. Wobec tego do Sądu należała ocena, czy wysokość opłaty przygotowawczej nie jest rażąco wygórowana w odniesieniu do kwoty pożyczki. W oparciu o to kryterium, uwzględniając również okoliczność, że ustalona przez powoda wysokość opłaty ma charakter stały, nie uzależniony np. od wysokości pożyczki, Sąd doszedł do

przekonania, iż jej wysokość nie pozostaje w rażącej dysproporcji w stosunku do kwoty udzielonej pożyczki, ma na celu pokrycie kosztów działalności powoda i pozostaje zbliżona do wysokości analogicznych kosztów ustalanych przez takie instytucje finansowe jak banki i parabanki. Stosowany przez powoda formularz umowy pożyczki jest zdaniem Sądu dla przeciętnego konsumenta zrozumiały i przejrzysty (tabela) i nie wprowadza konsumenta w błąd co do wysokości kosztów zawarcia umowy pożyczki. Samo to nie oznacza jednak, że w treści umowy powód nie zawarł postanowień, które kształtowały obowiązki pozwanej w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco naruszały jej interesy. Takim postanowieniem było określenie kosztów ubezpieczenia na kwotę 5745 zł. Należy przede wszystkim dostrzec, że całkowita kwota pożyczki, jaką faktycznie otrzymała pozwana, wynosiła 4.000 zł. W tej sytuacji konieczność opłacenia ubezpieczenia w kwocie 5.745 zł pozostaje w rażącej dysproporcji z kwotą uzyskanej pożyczki. Obciążanie pożyczkobiorców kosztami składki ubezpieczeniowej w wysokości wyższej niż wypłacane im kwoty pożyczki było – w ocenie Sądu - działaniem nieuzasadnionym i sprzecznym z dobrymi obyczajami. Dodatkowo wyłącznie zauważyć należy, iż powód nie wykazał, iż poniósł stosowne koszty objęcia ubezpieczonej umową ubezpieczeniową. Przypomnieć należy, iż warunkiem objęcia ubezpieczeniem – zgodnie z (...) było przekazanie na rzecz ubezpieczającego stosownej składki, zaś obowiązek ten ciążył na powodzie. To zatem on powinien był wykazać, iż do nawiązania stosunku ubezpieczeniowego faktycznie doszło. Z przedłożonej natomiast dokumentacji nie wynika, iż składka taka została rzeczywiście poniesiona, w szczególności zabrakło dokumentu wystawionego przez ubezpieczyciela potwierdzającego powyższe okoliczności, mimo zobowiązania przez Sąd do przedłożenia takich dowodów. Sama bowiem treść umowy i (...) nie dawały powodowi podstaw do domagania się zasądzenia na jego stosownych kwot z tego tytułu.

Za klauzulę abuzywną uznać należało również postanowienie zawarte w § 9.2 lit. b umowy pożyczki, w myśl której dozwolone było obciążenie pozwanego kosztami w wysokości do 20% z pozostałej do zapłaty całkowitej kwoty do zapłaty tytułem poniesionych kosztów windykacji, nie więcej jednak niż faktycznie poniesione przez pożyczkodawcę koszty tej windykacji. Postanowienie takie naruszało równowagę kontraktową stron stosunku prawnego. Nakładanie na konsumenta obowiązku zapłaty kwot, które potencjalnie mogą w przyszłości powstać na skutek działań podjętych w celu wyegzekwowania roszczenia, nie może stanowić wystarczającego usprawiedliwienia do obciążania pozwanego tego tytułu opłatami. Dostrzec należy, iż w treści umowy nie zastrzeżono żadnych reguł, które warunkowałyby naliczenie tej opłaty w takiej, a nie innej wysokości, a także sposób powiązania kwoty z kosztami działalności windykacyjnej. Z postanowień umowy wynikało, że kwoty te ustalone były w sposób dowolny, bez możliwości skontrolowania ich zasadności przez pożyczkobiorcę lub Sąd. Pozwany nie powinien natomiast ponosić obciążeń, które nie znajdują odzwierciedlenia w faktycznie poniesionych przez powoda w tym zakresie.

Za udowodnione co do wysokości uznać w tej sytuacji należało żądanie powoda co do kwot kosztów monitów i wezwań na kwotę 30zł, bowiem zgodnie z umową pożyczki koszty nie mogły przekroczyć kosztów rzeczywiście podjętych czynności, a powód nie wykazał, by podjął jakieś inne czynności windykacyjne niż wysłanie pozwanej dwóch wezwań do zapłaty.

W związku z tym, iż odsetki umowneienne, wynikające z pkt 11.1 umowy pożyczki naliczone zostały od całości dochodzonej kwoty, w tym również kwoty z tytułu ubezpieczenia, nie mogły zostać uwzględnione w ramach zgłoszonego przez powoda roszczenia, bowiem roszczenie w zakresie tej kwoty nie poddawało się weryfikacji Sądu i, jako nieudowodnione, nie mogło zostać uwzględnione.

Wobec przyznania przez powoda okoliczności, iż pozwana wpłaciła na rzecz powoda łącznie kwotę 3684 zł, a zatem kwotę nie przekraczającą wartości faktycznie uzyskanego w wyniku umowy nr (...) z dnia 22.02.2016r. świadczenia pożyczki, z tytułu spłaty kapitału pozostała pozwanej do zapłaty kwota 316 zł. Uwzględniając kwotę prowizji (416 zł), opłaty przygotowawczej (591 zł), kosztów wezwań do zapłaty (30 zł) oraz odsetek umownych naliczonych od całkowitej kwoty pożyczki w wysokości 13,91 zł, pozwana jest jeszcze zobowiązana do zapłaty powodowi kwoty 1366,91 zł.

Odsetki umowne w wysokości dwukrotności odsetek maksymalnych należą się powodowi od dnia następnego, po dniu wykupu weksła, tj. 14.01.2017 r. (art. 481 § 1 i 2 k.c.)

Na podstawie art. 347 k.p.c. Sąd utrzymał w mocy wyrok zaoczny z dnia 04.07.2017 r. co do kwoty należnej powodowi z odsetkami umownymi, a w pozostałym zakresie wyrok ten uchylił i powództwo oddalił.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c w zw. z art. 108 § 1 k.p.c., ustalając, że powód wygrał proces w 14,70%, przy uwzględnieniu, że wpłata kwoty 100 zł dokonana przez pozwaną po wytoczeniu powództwa stanowi wygraną przez powoda w tej części procesu. Powód poniósł koszty procesu w wysokości 2217 zł na co złożyły się opłata od pozwu w wysokości 300 zł, ustalona w oparciu o art. 28 pkt 3 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (j.t.Dz.U. 2018.300), § 2 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. 2015.1804) -1800 zł, opłata skarbową za pełnomocnictwo-17 zł. Pozwana poniosła zaś koszty procesu w wysokości 1817 zł na które złożyły się koszty zastępstwa procesowego adwokata ustalone w oparciu o § 2 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. 2015.1800) i opłata skarbową za pełnomocnictwo-17 zł. Natomiast koszt opłaty od sprzeciwu od wyroku zaocznego ponosiła pozwana, zgodnie z art. 438 k.p.c. Uwzględniając wynik procesu Sąd zasądził od powoda na rzecz pozwanej zwrot kosztów procesu w wysokości 1238,70 zł.